

Uitgeverij Holland - Haarlem

Van Leny van Grootel verscheen eerder:

Milans band

Mysterio

Leny van Grootel

Vioolmeisje

Uitgeverij Holland

Dit boek kan gekozen worden door de Jonge Jury 2014
en door de Kinderjury 2013

Omslagontwerp: Sproud - Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand,
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij
elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige
andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
de uitgever.

© Leny van Grootel, 2012

ISBN E-boek 9789025111977
NUR 283

DEEL1
FELIX

Een mooie neus

‘Hebben jullie nou nog niet genoeg gezien? Ik ben er onderhand wel klaar mee hoor!’ Felix sjokt achter zijn ouders aan door de zoveelste zaal met schilderijen. Hij wou dat zijn moeder een boek had gevraagd voor haar verjaardag, of een cd zoals gewoonlijk. Maar ze wilde per se naar het museum, en ze wilde ook per se dat hij en papa mee zouden gaan. ‘Dat hoort bij het cadeau,’ had zijn moeder gezegd. ‘Ten eerste is het gezelliger, ten tweede hoop ik nog steeds dat jullie je ook voor kunst gaan interesseren en ten derde wil ik niks anders hebben.’ En dus zijn ze die ochtend in de auto gestapt en naar een mijlenver museum gereden, ergens midden in een bos. Dat is tot daaraan toe. Maar als hij na uren reizen en sjouwen, misselijk van de honger, het zakje chips dat hij in zijn rugzak heeft wil opeten, wordt hij door een suppoost op zijn vingers getikt. Eten mag alleen buiten of in het restaurant. Maar zijn moeder schijnt geen moment aan eten te denken.

‘We moeten Picasso ook nog zien!’ roept ze en trekt hem en papa mee de volgende zaal in. Daar raakt ze helemaal in vervoering door een schilderij van een vrouw met een groen gezicht en een idiote platte neus. Ze gaat achter papa staan, slaat haar armen om hem heen en zegt: ‘Mooi hè, Willem!’ Papa lacht maar een beetje. ‘Die neus zit helemaal verkeerd toch?’ waagt hij te zeggen. ‘Die zit opzij, en de rest is van voren. Een beetje kinderlijk, vind ik.’

‘Maar dat is het hem juist.’ Felix’ moeder kijkt haar man bijna wanhopig aan. ‘Snap dat dan, Willem. Dat is het knappe van

Picasso. Dat hij kan denken en voelen als een klein kind. Dat het kind in hem is blijven leven. Het is kunst!

‘O,’ zegt papa, en hij knipoogt naar Felix. ‘Dan zitten we goed met jouw tekeningen van de kleuterklas, jongen. Ik zal ze eens mooi inlijsten.’

‘Willem! Dat is dus echt een stomme opmerking. Je snapt er ook helemaal niks van.’ Ze knijpt hem zogenaamd boos in zijn kin. ‘Dat ik nou uitgerekend met zo’n non-artistiek type ben getrouwd.’ Ze kijkt hoopvol naar Felix. ‘Wat zeg jij ervan?’

Felix haalt zijn schouders op. ‘Kweenie...’ Hij vindt die neus best geinig, maar dat is het dan ook wel. Hij heeft in het hele museum maar één schilderij gezien dat hij wel zou willen hebben, maar zijn moeder liep er zomaar voorbij. Ze is lerares kunstgeschiedenis en probeert papa en hem al jarenlang gevoel voor kunst bij te brengen. Wat maar niet wil lukken, in haar ogen dan. Ze kan uren praten over een schilderij met twee strepen en een rondje erop. Maar Felix kijkt liever in de grote atlas van zijn vader, die aardrijkskundeleraar is. Daar kan hij veel meer bij fantaseren dan bij die streepjes en rondjes van zijn moeder.

‘Mooie kleuren,’ zegt hij daarom maar. Zijn moeder knikt tevreden.

Als ze eindelijk op weg gaan naar het restaurant, zegt ze: ‘En wat vond jij nou het allermooiste, Felix?’

Daar hoeft hij dus niet lang over na te denken. ‘Het vioolmeisje,’ zegt hij.

‘Het vioolmeisje?’ Zijn moeder trekt een rimpel tussen haar ogen. ‘Waar was dat dan? Ik heb het niet gezien, geloof ik.’

‘In de allereerste zaal,’ zegt Felix. Dat treft, want daar komen

ze nog langs. En even later staan ze met zijn drieën voor het schilderij.

‘Dus dit vind jij mooi,’ zegt mama. Ze glimlacht en gaat op een afstandje staan om het te bekijken. ‘Negentiende eeuw,’ zegt ze. ‘Neoklassiek. Wel een béétje kitsch. Alleen de traan ontbreekt nog. Maar... heel aardig, hoor Felix.’

Het kan Felix niet schelen of het kitsch is of niet. Hij vindt het meisje op het schilderij zo mooi. Ze heeft lang zwart haar, draagt een lange witte jurk en ze speelt viool. Ze heeft een mooie neus, niet zo’n raar plat geval als bij die Picasso. Haar grote bruine ogen kijken je een beetje droevig aan.

‘Ik vind het ook prachtig,’ zegt papa.

‘Ja, ja,’ zegt mama, ‘dat dacht ik wel. Twee handen op één buik, jullie samen.’

En dan gaan ze eindelijk friet eten. En voor ze weggaan koopt mama een kaart met het vioolmeisje erop voor Felix. Want zo lief is ze dus echt wel.

Als ze weer in de auto zitten zegt mama: ‘Zullen we straks nog even bij mijn tante Friza lang gaan?’

Papa en Felix trekken een lang gezicht.

‘Ik dacht dat we jouw verjaardag aan het vieren waren,’ zegt papa. ‘Tante Friza vind ik eerlijk gezegd niet zo’n feestelijk idee.’

‘Ze moppert altijd zo,’ beaamt Felix.

Maar als mama iets vraagt bedoelt ze gewoon dat ze het al heeft beslist. ‘Vind je het gek dat ze niet zo vrolijk kijkt. Ze is zó eenzaam. En dan hebben ze ook nog bij haar ingebroken en zo’n beetje haar hele huis leeggehaald. We kunnen haar niet in de steek laten. We komen er praktisch langs.’

‘Oké, oké,’ mompelt papa, omdat hij toch wel weet dat er niet aan te tornen valt. Felix pakt zijn stripboek en gaat op de achterbank zitten lezen.

‘Jullie zijn toch echt twee schatten,’ zegt mama. En dat zijn de woorden die Felix zich later altijd zal herinneren. Want het is het laatste wat mama zegt. Het volgende moment is er een enorme klap, gekraak, gesis, geschreeuw. En dan wordt het zwart voor Felix’ ogen.

Als hij drie weken later in het ziekenhuis wakker wordt, zit niet mama, maar tante Friza naast zijn bed. Ze praat tegen hem, maar hij begrijpt nauwelijks wat ze zegt. Als hij vraagt wanneer mama en papa komen, zwijgt ze. Tot hij het eindelijk vanzelf begrijpt. Ze zullen niet op bezoek komen, nu niet en nooit meer. Zijn leven is in één klap onvoorstelbaar veranderd.

Vier jaar later

‘Jongen, doe dat raam dicht. Ik word gek van dat gejengel.’ Tante Friza kijkt of ze een fles azijn heeft leeggedronken in plaats van een kopje kamillethee. Ze zet het met een harde kets op het schoteltje terug, stopt een vinger in haar oor en pakt haar puzzelboek weer op. ‘Bazige vrouw, vijf letters,’ zucht ze. ‘Alle goden, ik raak helemaal van slag door die herrie.’

Felix typt zijn naam onder zijn opstel en sluit zijn laptop af. ‘Friza,’ mompelt hij.

‘Wat zeg je?’ Tante Friza haalt haar vinger weer uit haar oor weg. ‘Ik heb je niet verstaan.’

‘Kenau,’ zegt Felix vlug. ‘Kénau, dat is een bazige vrouw. Heb ik pas met Nederlands gehad.’

‘O ja.’ Tante Friza krast het woord met venijnige letters in de vakjes. Ze zegt niet eens dank je wel.

Felix loopt naar het raam en kijkt naar buiten. Het is voorjaar, een mooie dag. In het park aan de overkant staan de tulpen volop in bloei. Bij de ingang van het wandelpad zit een meisje op een bank viool te spelen. Een meisje met lang zwart haar. Ze komt hem vaag bekend voor, ’t is net of hij haar eerder heeft gezien. Maar hij kent niemand die viool speelt.

Ze zit daar al de hele dag, met haar hoofd over de viool gebogen. Voor haar voeten staat een koperen bakje, sommige mensen gooien er een muntstuk in.

Een grote, zware bak van een auto komt de straat ingereden. Bij de ingang van het park blijft hij staan. Het meisje stopt

met spelen, bergt haar viool in de kist en stapt achterin. De man achter het stuur telt de munten in het koperen bakje, schudt zijn hoofd en rijdt door.

Een paar kraaien pikken luid krassend de lege plek op de bank in. Ze hippen opgewonden heen en weer, met uitgespreide vleugels. Wat een herrieschoppers, dan klonk die viool toch heel wat mooier. Felix haalt zijn schouders op, sluit het raam en vergeet het voorval.

Maar als hij de volgende middag uit school komt, zit het meisje er weer. Ze speelt een droevige melodie, verscholen achter die sluier van haren. Felix blijft even staan luisteren, dan zet hij zijn fiets op slot tegen het tuinhek en springt de drie treden naar de voordeur op. Maar die gaat al open voor hij boven is. Tante Friza, met haar ochtendjas nog aan, verschijnt in de deuropening. Haar gezicht staat op migraine.

‘Pak aan,’ zegt ze en ze duwt Felix een euro in zijn hand. ‘Geef maar aan dat kind daar en vraag of ze weggaat. Dat geluid, ik kan er niet tegen.’ De deur slaat dicht.

Felix blijft even besluiteloos staan. Dan loopt hij naar het meisje op de bank. Wat moet hij nou zeggen om haar weg te krijgen?

Het meisje kijkt niet op, ze speelt onverstoorbaar door, terwijl hij daar maar staat te wiebelen van zijn ene been op het andere. Midden in het spel ga je iemand niet storen. Maar ja, het duurt wel erg lang.

Achter hem wordt op het raam getikt. Als hij omkijkt staat tante Friza wild te gebaren, van *zeg het nou! Laat haar ophouden!*

Het meisje schijnt gemerkt te hebben dat er iets aan de hand is. Ze kijkt op en nu neemt Felix zijn kans waar.

‘Of je weg wilt gaan,’ zegt hij. ‘Moest ik vragen.’
Het meisje fronst haar wenkbrauwen en houdt op met spelen. ‘Weggaan?’
‘Ja, of je wilt ophouden. Mijn tante eh... heeft hoofdpijn.’
Het meisje kijkt Felix met grote bruine ogen aan. ‘Kan niet weggaan,’ zegt ze dan. ‘Moet geld verdienen.’
Felix laat haar de euro zien. ‘Hier heb je geld.’ Hij laat de munt in het bakje vallen.
Maar het meisje schudt haar hoofd. ‘Een euro? Niet genoeg.’
Ze steekt haar handen op en spreidt haar vingers. ‘Tien euro.’
‘Tien?’
Felix kijkt over zijn schouder naar tante Friza die nog steeds achter het raam staat. Als het meisje ziet dat het bij die ene euro blijft neemt ze haar strijkstok weer op en gaat door met haar spel. Een dame blijft getroffen staan luisteren. Felix kent haar wel, ze loopt altijd in het park te dwalen. ‘Mevróó van Lippe-Biesterfeld’, zo noemt tante Friza haar altijd een beetje spottend, joost mag weten waarom. Ze kijkt verstoord op als tante Friza weer op het raam begint te timmeren.
Beschaamd draait Felix zich om en gaat terug naar het huis. ‘Het kost tien euro,’ zegt hij als hij de kamer binnenloopt.
‘Tien euro, hoe bedoel je?’
‘Als u tien euro geeft, stopt ze met spelen.’
‘Ja zeg. Tien euro! Is dat kind nou helemaal betuttemetat? Ga haar vertellen dat ze weggaat, nu meteen. En anders bel ik de politie.’
Als Felix weifelend bij de deur blijft staan geeft ze hem nog een duw. ‘Vooruit, laat zien wie hier de baas is. Ik hier, in mijn eigen straat, of zij daar, die weet-ik- wáár vandaan komt en maar denkt dat ze hier de rust kan verstoren.’

Felix schudt zijn hoofd. 'Ze speelt toch best mooi,' zegt hij. 'Vind ik tenminste.'

'Ze werkt op mijn zenuwen,' zegt tante Friza. 'Ik ben al depressief en dan hoor ik de hele dag dat dieptreurige geluid. Ik heb vandaag al weer twee pillen geslikt. Nou, stuur weg dat kind en vertel wat ik gezegd heb.'

Voor de tweede keer steekt Felix de straat over.

Het meisje heeft hem nu wel gezien. Ze stopt abrupt, gaat rechtop zitten en kijkt hem trots aan. 'Heb je geld?' vraagt ze. 'Nee.' Felix durft die trotse blik niet goed te beantwoorden. Hij schaamt zich rot voor tante Friza, en voor zichzelf omdat hij zich als loopjongen laat gebruiken. Waarom moet die meid nou ook uitgerekend voor hun huis gaan zitten.

'M'n tante haalt de politie erbij als je niet oprot,' zegt hij stoer.

Het meisje lijkt niet onder de indruk. 'Wij hebben vergunning,' zegt ze. 'Drie maanden.'

En alsof hij niet bestaat, legt ze de viool tegen haar schouder en begint weer te spelen. Niet mooi en droevig deze keer, maar vinnig en verbeterd met korte, driftige halen.

Felix moet terug, er zit niets anders op. Tante Friza roert net de zoveelste aspirine in een glas water.

'Ze gaat niet weg, ze heeft een vergunning,' zegt Felix. 'Voor drie maanden.'

'En jij gelooft dat! Felix, luister, ik vertrouw het gewoon niet. Misschien zit ze daar gewoon de boel in de gaten te houden. Zo doen ze dat. Zodra ze weten dat er niemand thuis is, slaan ze toe en pakken ze me wéér alles af. Ik bel de politie hoor, voor de zekerheid.' Tante Friza grijpt naar de telefoon op het tafeltje naast haar.

Felix wacht het gesprek niet af, hij pakt zijn schooltas en glipt de deur uit, naar boven. Naar zijn eigen kamer. Daar voelt hij zich nog het meest op zijn gemak. Zo'n ouderwetse hoge kamer is het, met een open haard, die al honderd jaar niet meer gestookt is. Twee openslaande deuren en een klein balkon. Over het saaie bruine behang heeft hij posters geplakt. Niet van popsterren, want die interesseren hem niet zo, en ook niet van voetballers of andere sporthelden. Felix' muren zijn volgeplakt met landkaarten. En met foto's van wereldsteden, New York, Londen, Sydney, Parijs. Steden waar hij later naar toe zal gaan, als hij weg kan uit dit huis. Als hij zijn havo-diploma heeft, achttien is en voor de wet volwassen. Maar zo ver is het nog lang niet...

Door de hoge ramen klinkt vaag het geluid door van de viool. Felix opent de balkondeuren en nu waaiert zijn kamer vol met muziek. Hij kan het niet laten, hij moet blijven kijken naar dat meisje met de zwarte haren. En opeens weet hij het weer. Zoals ze nu zit lijkt ze precies op dat meisje van dat schilderij. In dat museum. Die laatste dag... Zijn moeder had nog een kaart voor hem gekocht. Waar zou die gebleven zijn? Hij heeft hem nooit meer gezien, nu hij erover nadenkt. Het meisje buiten speelt nu iets heel anders, meer dromerig, misschien wel een zelf verzonnen lied. Ze is hem vast al weer vergeten.

En moet je nou zien, daar heb je Rick en Thomas. Niet bepaald zijn vrienden. Wat moeten die hier in het park? Dat wordt al gauw duidelijk. Meiden klieren, daar zijn ze goed in en nu hebben ze hun prooi gevonden. Ze gaan voor het meisje staan, lachen haar uit en doen haar na. Vage gasten, galbakken. Het meisje probeert haar viool te beschermen, ze

roept iets in een vreemde taal. En dan voelt Felix iets wat hij nooit eerder voelde. En toch weet hij het zeker, het is dat, waar de hele klas het altijd over heeft, als een jongen op een meisje is. Het zweet breekt hem uit en hij krijgt een knalrode kop. Verliefd... hij?

De twee pestkoppen hebben hun fiets tegen een boom gezet en gaan nu naast het meisje op de bank zitten. Ze duwen haar steeds verder naar de kant en zijn haar duidelijk aan het zieken. Het is om je dood te schamen en Felix wordt woedend. Ze kunnen hem dan een nerd, een blokkop of een brainworm noemen, maar nu zullen ze eens iets anders meemaken. Hij rent de trap af, de voordeur door naar buiten.

‘Doe effe normaal!’ roept hij als hij hijgend voor ze staat en hij stompt Thomas tegen zijn arm. Die kan alleen maar smalend lachen. ‘Tsss... Flutje Felix. Blijf van me af, man.’ En Rick roept spottend: ‘Haha, Felix valt op zigeunermeiden. Loser!’

Felix zou hem zijn aangevlogen, maar op dat moment rijdt de grote zwarte wagen weer voor. De man achter het stuur hoeft alleen maar uit te stappen. Rick en Thomas snappen meteen dat ze nu maar beter kunnen wegwezen en gaan er snel vandoor. Felix blijft hulpeloos staan. ‘Sorry,’ is het enige wat hij weet te zeggen.

Het meisje knikt en steekt even haar hand op. Dan pakt ze haar viool en loopt vlug naar de auto. Die rijdt weg en dan is er alleen nog een lege, stille straat. De kraaien cirkelen zwalkend boven de bomen rond de vijver. Een plotselinge windvlaag doet hem huiveren en met vreemd kloppend hart gaat hij terug naar zijn kamer.

Nu zou hij naar zoiets als het graf van zijn ouders willen

gaan. Maar er is geen graf.

‘Het was een moeilijke beslissing,’ had tante Friza gezegd, toen hij drie weken na het ongeluk weer een beetje aanspreekbaar was in zijn ziekenhuisbed en hij eindelijk had begrepen dat zijn ouders niet meer leefden. ‘Zo’n graf moet worden bijgehouden, jongen, maar er is niemand die dat kan doen. Dus ja... cremeren was de beste oplossing. Het was een droevig gebeuren. Jij was nog niet bij kennis, en ik moest alles alleen beslissen.’ Tante Friza had zich over zijn bed gebogen en heel even leek het of ze een liefkozend gebaar wilde maken. Zoals mama altijd zijn haar voor zijn ogen wegstreek of haar hand tegen zijn wang legde. Maar nee, tante Friza streek alleen zijn laken wat glad. ‘De as wordt verstrooid, want ik voel nu eenmaal niets voor een urn op mijn schoorsteenmantel, dat begrijp je toch wel, Felix.’

Maar hij had nauwelijks begrepen wat ze allemaal zei. Hij was nog maar net negen en bovendien suf van de medicijnen. Toen hij eindelijk uit het ziekenhuis werd ontslagen was er een kamer voor hem ingericht in tante Friza’s huis en was de as van zijn ouders ver weg op een veldje verstrooid. Het enige wat er van hen restte was die foto op zijn nachtkastje, en nog een paar in een fotoalbum. Vijf, hooguit zes kiekjes waar ze opstonden, meer niet. Want áls ze al foto’s maakten, dan maakten ze die van hem. Felix die zijn eerste stapjes zette, Felix met zijn zwemdiploma, Felix aan het strand, Felix op het klimrek...

Maar toen, die dag van mama’s verjaardag, was er ook een foto gemaakt. Dat herinnert Felix zich opeens weer heel duidelijk. Ze hadden iemand gevraagd een foto van hun drietjes te maken, pal voor het museum. Met zijn vaders fototoestel, zo’n antiek ding waar een rolletje in moest. Ook dat toestel

had hij nooit meer gezien. Was het tegelijk met de Fiat op de autosloperij terechtgekomen?

Felix laat zich op zijn bed vallen en knijpt zijn ogen stijf dicht om zijn gedachten te stoppen. Maar die laten zich niet tegenhouden, ze vullen zijn hoofd als een ballon die veel te dik wordt opgeblazen, tot op het punt van knappen toe. Er is maar één manier om ze kwijt te raken, die gedachten. Door te huilen, dan vloeien ze met zijn tranen weg en kan hij weer rustig worden. Soms, als hij te moe is om er tegen te vechten, laat hij die tranen dus maar de vrije loop. Ook nu voelt hij ze als vanzelf over zijn wangen stromen. Maar kom op, moet dat nu nog steeds zo, hij is toch geen klein kind meer! Geërgerd veegt hij ze weg. Hij pakt de foto die nu al vier jaar op zijn nachtkastje staat en tuurt naar de afbeelding van die man en die vrouw die zijn ouders waren. Hij weet eigenlijk niet eens zo heel veel van ze. Als je geen broertjes en zusjes hebt die hetzelfde hebben meegemaakt, en met wie je over ze kunt praten, dan vervaagt het beeld. Hij weet niet eens of hij ze nog wel mist. Dus waarom dan toch dat verdriet dat steeds weer opspeelt? Hij snapt het zelf niet.

Voor de zoveelste keer bestudeert hij het gezicht van zijn moeder met die lachende ogen en dat van zijn vader met die rimpel boven zijn neus. Lijkt hij op hen? Misschien een beetje op zijn vader, met dat steile witte haar. Maar verder kun je het niet goed zien, ze staan gewoon te ver weg.

Felix zet de foto terug. Hij denkt weer aan het meisje met de viool. Wat hij gevoeld had, was dat nou liefde? Hoe kon je dat weten? Zou je dat aan je moeder kunnen vragen, als je die nog had? Zouden de jongens uit zijn klas dat doen? Hij kan

het zich eigenlijk niet goed voorstellen.

Meiden hebben in zo'n geval een dagboek, maar daar kan hij niet aan beginnen. Als tante Friza daar achter komt. Ze zou alles lezen. En je kan ook niet met zo'n ding in je tas gaan lopen, vroeg of laat zou iemand het zien. Wat zouden ze hem uitlachen, en dan vooral Rick en Thomas natuurlijk.

En toch moet hij er iets mee, met zijn gevoel. Hij staat op en pakt zijn agenda. Dan schrijft hij met een viltstift drie letters in het vak van acht april: MMV. Iedereen zal denken, oh, een voetbalclub. Alleen hij weet wat ze betekenen: Meisje Met Viool.

Hij wordt er vreemd rustig van, alsof alle spanning via zijn schrijvende vingers in die letters is gevloeid. Alsof in die letters zijn geheim nu veilig is opgeborgen.